

Korkein hallinto-oikeus
korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

VALITUSLUPAHAKEMUS JA VALITUS VESITALOUSASIASSA

ASIA

Valituslupahakemus ja valitus vesitalousasiassa

VALITTAJA

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
Ympäristö ja luonnonvarat
PL 297
33101 TAMPERE
Puh. 0295 036 000 (vaihde)
kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

Valitusasiaa käsittelevät ELY-keskuksessa lakimies Maria Hakala, ylitarkastaja Marika Koskinen ja ylitarkastaja Susanna Intke, sähköposti etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi.

PÄÄTÖS, JOHON HAETAAN MUUTOSTA

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 24.11.2022 nro 1302/2022, dnro 678/03.04.04.04.20/2020

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSISAANTI

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella 24.11.2022, jolloin se on tullut ELY-keskuksen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta eli 1.12.2022. Muutoksenhakuaika päättyy 2.1.2023.

ELY-KESKUKSEN VALITUSOIKEUS

ELY-keskuksella on valitusoikeus päätöksestä vesilain 15 luvun 2 §:n 4 kohdan nojalla valtion valvontaviranomaisena (vesilaki 1 luku 7 § 2 mom.).

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

VALITUSLUPAHAKEMUS

Vaatimukset

Pirkanmaan ELY-keskus pyytää kunnioittaen, että korkein hallinto-oikeus myöntää asiassa valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Valitusluvan myöntämiselle on olemassa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019, HOL) 111 §:ssä mainittu peruste.

Asiassa on kyse siitä, millä edellytyksillä käsillä olevassa vesitalouslupahakemuksessa voidaan katsoa esitetyn vesilain (587/2011) 11 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdan ja hallintolain (434/2003) 31 §:n vaatimat riittävät selvitykset hankkeen vaikutuksista EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitetun viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin sekä alueen soveltuvuudesta luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainituille lampikorenoille. Lisäksi on kyse siitä, millaisin edellytyksin kyseisessä vesitalousluvassa voidaan katsoa, että selvitysten perusteella ja viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan liittyvät lajikohtaiset erityispiirteet huomioiden hanke ei heikennä mainittujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n 1 momentin vastaisesti.

Ratkaisusta KHO 2017:161 ilmenee, että Euroopan unionin sääntelyn tarkoitukselle ja tavoitteille sekä komission ohjeistukselle on annettava merkitystä luonnonsuojelulain 49 §:n tulkinnassa. Luontodirektiivin lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämiskieltoa koskevan säännöksen tavoitteena on lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologisen toiminnallisuuden turvaaminen. Lisäksi KHO:n tuoreen oikeuskäytännön (KHO 2019:160 ja KHO 2020:111) perusteella luonnonsuojelulakiin perustuva lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto voi koskea vain verrattain suppeita alueita eikä säännös velvoita suojelemaan siinä tarkoitettujen eläinlajien koko elinympäristöä, mutta kiellon noudattamisen arvioinnissa on kuitenkin otettava huomioon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin liittyvät eläinlajikohtaiset erityispiirteet.

KHO:n tulisi ottaa kantaa siihen, miten vesistö rakentamisessa turvataan viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan toiminnallisuus ja millä tavalla eläinlajikohtaisia erityispiirteitä tulee tällaisessa tapauksessa arvioida tulkittaessa selvitysten riittävyttä. Keskeistä on, että lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymiselle ei ole EU:n luontodirektiivissä tai luonnonsuojelulaissa asetettu alarajaa tai merkittävyyskynnystä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan eläinlajikohtaisten erityispiirteiden

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

arviointi sekä sääntelyn tarkoituksen ja tavoitteiden huomiointi hallinto-oikeudessa on ollut puutteellista ja tehdyt johtopäätökset virheellisiä johtaen siihen, että lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentymistä ei voida poissulkea. Erityisesti aiempi tulkinta- ja oikeuskäytäntö huomioon ottaen Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisua ei voida pitää riittävänä oikeusohjeena vastaavia hankkeita arvioitaessa, eikä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan määrittelyä toisaalta ole aiemmin käsitelty KHO:ssa tällaisessa yhteydessä.

Asiassa ei ole myöskään huomioitu lampikorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen lajikohtaisia erityispiirteitä tai lajien esiintymisen yleisyyttä. Käytettävissä olevilla selvityksillä ei ole poissuljettavissa lampikorentojen esiintymistä hankealueella tai sen läheisyydessä eikä siten mahdollisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikentäviä vaikutuksia.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu asiassa on edellä mainituista syistä tarpeen lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi HOL 111 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti. Tarve tulkintalinjaukselle selvitysten riittävydestä on olemassa myös siksi, että joissakin hankkeissa toimenpiteisiin sisällytetään lieventäviä toimenpiteitä, joilla korvataan lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentymistä. Heikentymistä lieventävien toimenpiteiden suunnittelu vaatii sitä, että selvitykset voidaan hakemusvaiheessa todeta riittäviksi. Käsillä olevaa asiaa vastaavia hankkeita on lukumäärällisesti paljon ja asiaa joudutaan arvioimaan säännöllisesti sekä lupa- että valvontaviranomaisessa, mikä korostaa KHO:n kannanoton tarpeellisuutta.

Lisäksi asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi HOL 111 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla. Vaasan hallinto-oikeus on osittain jättänyt asiassa esitetyt valitusperusteet kokonaan huomioimatta. ELY-keskus on perustanut valituksensa tarpeeseen rajata käsillä olevan hankkeen toteuttaminen viitasammakoiden talvehtimisajan ulkopuolelle. Hallinto-oikeus on tältä osin hyväksynyt aluehallintoviraston näkemyksen. Se ei kuitenkaan perustele, miksi hankkeen toimenpiteiden toteuttaminen ei voisi aiheuttaa luonnonsuojelulaissa kiellettyjä heikentäviä vaikutuksia talvehtimispaikalle ja talvehtivien yksilöiden menehtymistä. Talvehtimisalue on osa viitasammakon levähdyspaikkaa. Päätöksestä ei käy ilmi, miksi talvehtimisaikaa ei ole lisätty toimenpideaikarajoitukseen.

VALITUS

Vaatimukset

Pirkanmaan ELY-keskus vaatii, että Vaasan hallinto-oikeuden päätös 24.11.2022 nro 1302/2022 ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

päätös 22.4.2022 nro 98/2020 kumotaan ja asia palautetaan aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Vaatumusten perustelu

Hallinto-oikeuden päätöksen lainvastaisuus

Hallinto-oikeuden päätös ja sen perusteena oleva aluehallintoviraston päätös eivät täytä vesilain 11 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdan ja hallintolain 31 §:n asettamia vaatimuksia hankkeen ympäristöön kohdistuvien vaikutusten selvittämisestä, kun selvitysvelvollisuuden laajuutta arvioidaan luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain tarkoituksen ja tavoitteiden valossa sekä ottaen huomioon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan liittyvät eläinlajikohtaiset erityispiirteet.

Ilman tarkentavaa selvitystä viitasammakon esiintymisen nykytilanteesta ja kutualueiden sijoittumisesta esiintymisalueen sisällä etenkin pengerlaiturin läheisyydessä hankkeen vaikutuksia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan ei voida luotettavasti arvioida eikä poissulkea kiellettyä lisääntymis- ja levähdyspaikkaa heikentävää vaikutusta. Ilman tarkempaa asiantuntija-arviota lampikorentojen esiintymisestä ei voida myöskään luotettavasti poissulkea luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa kiellettyä heikentävää vaikutusta.

Asian tausta

Sami Limnell (jäljempänä hakija) on hakenut Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta lupaa vesialueen ruoppaukseen ja täyttöön hakijan omistaman kiinteistön Pässinpää (562-415-2-202) edustalla Längelmävedellä Oriveden kaupungissa. Hankkeen tarkoituksena on ruoppaamalla avata uudelleen jo aikaisemmin ruopattu veneväylä, ja ruoppauksesta syntyvällä maa-aineksella jatkaa olemassa olevaa maapengertä noin 25 metriä.

ELY-keskus on lupahakemuksesta antamassaan lausunnossa 13.11.2019 todennut, että hankealue on luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainitun viitasammakon lisääntymis- ja levähdysaluetta. Ruoppaustoimenpiteet saavat kohdistua ainoastaan aikaisemmin avattuun veneväylään, eikä alueen rantaluhtaan saa kohdistaa minkäänlaisia ruoppaus- ja läjitystoimenpiteitä viitasammakon esiintymisen vuoksi. Hankkeen kaikki toimenpiteet tulee ajoittaa syyskuulle, jolloin vesistön virkistyskäyttö on vähäistä ja ajankohta on viitasammakon esiintymisen kannalta haitattomin. Jos päädytään hakemuksessa esitettyyn ruoppausmassoilla tehtävään maapenkereen jatkamiseen, viitasammakon esiintymisen nykytilasta hankealueella on ennen lupapäätöstä tehtävä tarkempi kartoitus, jossa lajin kutuaikainen esiintyminen kartoitetaan hankkeen vaikutusalueella,

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

erityisesti maapengertäytön jatkamista koskevalla alueella ja sen lähialueella. Asiantuntijan tulee arvioida myös hankkeen toimenpidealueiden soveltuvuus luontodirektiivin liitteen IV (a) lampikorentojen esiintymiselle.

ELY-keskus on antanut lupahakemuksesta 20.2.2020 lisälausunnon, jossa se on todennut, että hankkeesta olemassa olevan tämänhetkisen tiedon perusteella ei voida poissulkea esimerkiksi sitä, että maapenkereen jatko-osan täyttöalue ulottuisi viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalueelle sitä heikentäen. Laituripenkereen jatkamisessa rantaluhdan reuna-alueella on riskinä mm. penkereen ulottuminen viitasammakon kutualueen päälle tai reunalle ja siitä aiheutuva lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentyminen. ELY-keskus on edelleen edellyttänyt viitasammakkoa koskevia tarkempia selvityksiä ja selvitystä alueen soveltuvuudesta lampikorentojen elinympäristöksi.

Aluehallintovirasto on myöntänyt hakijalle luvan hakemuksen mukaisesti. Lupamääräys 3 kuuluu seuraavasti:

”3) Ruoppaustoimenpiteet ja pengerlaiturin rakennustyöt on ajoitettava viitasammakon kutuajan ja virkistyskäyttöajan ulkopuolelle ja suoritettava siten, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä.”

Aluehallintovirasto ei ole edellyttänyt viitasammakkoa koskevien lisäselvitysten tekemistä tai tarkempaa selvitystä siitä, soveltuuko hankealue luontodirektiivin liitteen IV (a) lampikorentojen elinympäristöksi. Päätöksen perustelujen mukaan annetuilla lupamääräyksillä hanke on toteutettavissa siten, että hankkeesta johtuvat muutokset ja rakennusaikaiset vaikutukset alueella eivät heikennä tai hävitä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa luontodirektiivissä kielletyllä tavalla siten, että paikka ei enää tarjoaisi viitasammakolle levähtämiseen tai lisääntymiseen vaadittavia olosuhteita.

Vaasan hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään 24.11.2022 nro 1302/2022 (dnro 678/03.04.04.20/2020) hylännyt ELY-keskuksen valituksen aluehallintoviraston päätöksestä.

Selvittämisvelvollisuuden arvioinnin lähtökohdat

Vesilain 1 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan vesilakia sovellettaessa ja muutoin vesilain mukaan toimittaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaisissa sekä sen nojalla säädetään tai määrätään.

Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Pykälässä säädetty lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön. Neuvoston direktiivin

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (luontodirektiivi) 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.

Viitasammakko (*Rana arvalis*) sekä lummelampikorento (*Leucorrhinia caudalis*), sirolampikorento (*Leucorrhinia albifrons*) ja täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*) ovat luontodirektiivin liitteen IV (a) mukaisia yhteisön tärkeinä pitämiä eläinlajeja, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua.

Korkein hallinto-oikeus katsoi ratkaisussaan KHO 2017:161, että luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin poikkeamispäätöksen lainmukaisuutta arvioitaessa tulevat asiaa ratkaistaessa sovellettavaksi Suomea sitovat Euroopan unionin oikeuteen perustuvat velvoitteet uhanalaisten eläinlajien suojelusta. Oikeudellisessa harkinnassa on otettava huomioon tähän liittyvän sääntelyn tarkoitus ja tavoitteet. Lisäksi KHO otti selvityksenä huomioon Euroopan komission ohjeen luontodirektiivin soveltamisesta tiukan suojelun kohteena oleviin eläinlajeihin (*Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the "Habitats Directive" 92/43/EEC*, lopullinen versio, helmikuu 2007). Komission ohje ei ole oikeudellisesti sitova, mutta korkeimman hallinto-oikeuden tulkinnan mukaisesti se ilmentää komission käsitystä direktiivin tulkinnasta.

Vesilain mukaisessa lupaharkinnassa ympäristöön aiheutuvat vaikutukset on selvitettävä siinä laajuudessa, että on mahdollista varmistua, että luvan myöntämiselle ei ole luonnonsuojelulain mukaista estettä. Suunnitellun hankkeen ympäristövaikutukset kohdistuvat viitasammakkoon, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty EU:n luontodirektiivissä ja sen pohjalta luonnonsuojelulaissa. Tämän vuoksi ratkaisuun KHO 2017:161 viitaten selvitysten riittävyttä ja selvittämisvelvollisuuden laajuutta on arvioitava unionin oikeuden valossa.

Luontodirektiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppejä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa EU:n alueella. Eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto kuuluu direktiivin mukaisesti toteutettaviin toimenpiteisiin, joilla pyritään varmistamaan yhteisön tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen.

Luontodirektiivin 1 artiklan i kohdan mukaan suojelun taso katsotaan suotuisaksi, kun kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana, ja kun lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa ja kun lajin kantojen

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö. Vastaavasti luonnonsuojelulain 5 §:n 3 momentin mukaan eliölajin suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään.

Komission ohjeen mukaan luontodirektiivin 12 (1) (d) artiklan lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämiskieltoa koskevan säännöksen tavoitteena on lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologisen toiminnallisuuden turvaaminen. Heikentyminen määritellään lisääntymis- ja levähdyspaikkaan vaikuttavaksi fyysiseksi rappeutumiseksi. Heikentyminen voi vaikuttaa lisääntymis- ja levähdyspaikkaan myös hitaasti ja asteittain vähentää lisääntymis- ja levähdyspaikan toiminnallisuutta. Alueen osaan kohdistuvaa heikentymistä voidaan komission ohjeen mukaan tapauskohtaisesti korvata ns. CEF-toimenpiteillä, joilla vaikutuksia lievennetään tai elinympäristöä parannetaan siinä määrin, että lisääntymis- ja levähdyspaikan ekologinen toimivuus säilyy. Tällöin lisääntymis- ja levähdyspaikan tulee kokonaisuutena säilyä vähintään samankokoisena ja -laatuisena eikä sen toiminnallisuus, laatu tai eheys / koskemattomuus heikkene.

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan käsite ja sen suhde selvitysvelvollisuuteen

Viitasammakolla lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä on ns. laajan määritelmän mukainen.¹ Viitasammakko on suhteellisen suppealla alueella elävä laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikkaan voidaan katsoa kuuluvan kutu- ja talvehtimipaikkojen lisäksi niiden välittömässä läheisyydessä muuta levähtämiseen ja ravinnonhakuun soveltuvaa elinympäristöä. Lisääntymispaikaksi voidaan tulkita ne vesialueen osat, joissa koirilla on lisääntymisreviirit, joissa pariutuminen ja kutu tapahtuvat ja joissa nuijapäät elävät. Soidintaminen riittää osoittamaan lisääntymispaikan olemassaolon. Levähdyspaikkaan kuuluvat päivälepopaikat esim. kasvillisuuden suojissa ja talvehtimipaikat sekä maa- että vesiympäristössä.

KHO:n viimeaikaisessa oikeuskäytännössä (KHO 2019:160, KHO 2020:111) on tulkittu, että luonnonsuojelulakiin perustuva lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto voi koskea vain verrattain suppeita alueita eikä säännös velvoita suojelemaan siinä tarkoitettujen eläinlajien koko elinympäristöä. Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaisen kiellon noudattamisen arvioinnissa on kuitenkin otettava huomioon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin liittyvät eläinlajikohtaiset erityispiirteet. Erityisesti ratkaisussa KHO 2020:111 on korostettu riittävien selvitysten merkitystä sen poissulkemiseksi, että LSL 49 §:n 1 momentissa kiellettyjä vaikutuksia ei aiheudu. ELY-keskus toteaa,

---

¹ Saarikivi, Jarmo: *Viitasammakko (Rana arvalis Nilsson, 1842)*. Teoksessa Nieminen, Marko – Ahola, Aapo (toim.): *Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt*. Suomen Ympäristö 1/2017, s. 90–96.

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

että ratkaisusta ilmenevillä oikeusohjeilla on keskeinen merkitys arvioitaessa sitä, onko nyt kyseessä olevassa vesitalousasiassa noudatettu LSL 49.1 §:n säännöstä.

Suunnitellussa hankkeessa viitasammakkoselvitykset pohjautuvat Pajulahden alueen osalta vuonna 2015 rantaosayleiskaavaprosessin yhteydessä tehtyyn yleispiirteiseen selvitykseen, jossa koko ruovikkoinen rantaluhta (mukaan lukien hankealue) on merkitty viitasammakon lisääntymispaikaksi. Selvityksessä ei ole esitetty tarkemmin, mistä osista aluetta soidintavat yksilöt on havaittu tai muutoin osoitettu soidintamiseen käytettyjä alueen osia. Vaikka hankealueella koko ruovikkoinen rantaluhta voidaan laajassa merkityksessä katsoa viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kuuluvaksi, sen eri osat voivat olla viitasammakon kannalta merkitykseltään erilaisia (alue ei ole lajin kannalta kauttaaltaan tasalaatuinen). Tämä on otettava tapauskohtaisesti huomioon selvitetäessä hankkeen vaikutuksia ympäristöön. Merkitystä viitasammakkoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on mm. sillä, mitä osia koko lisääntymis- ja levähdyspaikan alueesta laji käyttää soidintamiseen ja lisääntymiseen ja missä määrin hankkeen vaikutukset kohdistuvat näihin lajin kannalta tärkeimpiin lisääntymis- ja levähdyspaikan osiin. Tässä yhteydessä on merkitystä mm. sillä kuinka lähelle suunniteltua rakennetta lajin kannalta tärkeimmät lisääntymis- ja levähdyspaikan osat sijoittuvat. Hankealueen rantaluhdalla kuteminen tapahtuu todennäköisesti tietyissä osissa aluetta, ruovikon ulommassa osassa ja kasvillisuuden aukkopaikoissa, joissa on havaittavissa vesipintaa, ja poikasten kehittyminen niiden läheisyydessä. Sen sijaan ruovikon tiheimmät ja kuivemmat osat ovat todennäköisesti viitasammakon kannalta vähemmän merkityksellisiä lisääntymispaikan osia. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan muuttavissa toimenpiteissä on yleensä tarpeen osoittaa suojavyöhyke vähintään lisääntymiskäytössä olevaan alueen osaan.

Selvitysten puutteellisuus koskien viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin kohdistuvia vaikutuksia

Hallinto-oikeus on valituksenalaisessa päätöksessään aluehallintoviraston ratkaisun hyväksyen katsonut saadun selvityksen perusteella, että lupahakemuksessa ja sen täydennyksessä on hankealueen olosuhteissa lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja riittävät selvitykset ottaen huomioon ruoppaus- ja täyttöhankkeen koko ja sijainti. Vastoin hallinto-oikeuden kantaa ELY-keskus kuitenkin katsoo, että selvitykset eivät ole riittäviä osoittamaan, että viitasammakkoyksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei heikennetä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin vastaisesti.

Hallinto-oikeus on todennut, että Oriveden kaupungin rantaosayleiskaavan luontoselvityksen mukaan alue on viitasammakon esiintymisaluetta ja että laji on Orivedellä yleinen. Alue ei myöskään hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan edusta parasta lisääntymisaluetyyppiä. ELY-keskus huomauttaa, että lainsäädännön lähtökohtana on yksiselitteisesti se, että

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajeihin lukeutuvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää tai heikentää. Tulkintaa ei muuta se, että koko alue on lajin esiintymisaluetta, että laji on yleinen siellä tai että alue ei ole täysin luonnontilainen. Merkille pantavaa on myös se, että aiemmat selvitykset on laadittu rantaosayleiskaavaa varten. Yleiskaavatasoisia selvityksiä ei voida lähtökohtaisesti pitää tarkkuustasoltaan riittävinä, kun arvioidaan kiinteistökohtaisia hankkeita. Vuosina 2009–2010 laaditut selvitykset ja täydennys vuodelta 2015 eivät ole havaintotiedoiltaan enää ajan tasalla.

Hallinto-oikeus on edelleen todennut, että veneväylä ja pengerlaituri ovat olemassa olevia rakenteita, jotka eivät ole estäneet viitasammakon esiintymistä alueella. ELY-keskuksen käsityksen mukaan tällä ei voida perustella tarkempien selvitysten tarpeettomuutta ja sitä, että LSL 49 §:n 1 momentin vastaisia vaikutuksia ei aiheutuisi. Penkereen jatkaminen on pysyvä muutos viitasammakolle ja sen elinympäristölle. Maapenkereen jatkaminen noin 25 metrillä voi eriyttää entisestään luhdan läntistä osaa aluetta penkereen itäpuolisesta osasta ja siten pirstoa elinympäristöä kokonaisuutena. Saksassa viitasammakoiden on havaittu suosivan liikkumisessa oja ja pensaikkoja ja välttävän kuivia ja avoimia alueita. Kiviainespinainen penger voi ohjata viitasammakoiden (esim. nuorsammakot) liikkumista siten, että ne välttävät liikkumista penkereen yli luhdan laajemmalle osalle. Avoimen penkereen ylittäminen voisi aiheuttaa etenkin nuorsammakoille lisääntynyttä alttiutta predaatiolle esim. varisten taholta. Kokonaisuudessaan noin 50 metrin pituinen penger voi aiheuttaa länsipuolisen luhdan lisääntyvää umpeenkasvua, kun alue muuttuu suojaisemmaksi aallokon ja jäiden vaikutukselle. Muutokset voivat ajan kuluessa vähentää viitasammakon elinympäristön toiminnallisuutta ja vaikeuttaa yksilöiden liikkumista etenkin rannan suuntaisesti lisääntymis- ja levähdyspaikan eri osien välillä.

Hankkeen toimenpiteisiin on tietyissä tapauksissa mahdollista sisällyttää hankkeen toteuttamisesta johtuvia heikentäviä vaikutuksia lieventäviä toimenpiteitä, jotka korvaavat lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentymistä. Myös lieventävien toimenpiteiden suunnittelussa tarvitaan tarkempaa tietoa lajin käyttämisestä alueen tärkeimmistä osista. Käsillä olevassa asiassa lieventävien toimenpiteiden mahdollista tarvetta ei ole voitu arvioida lähtötietojen yleispiirteisyyden takia, eikä lieventävien toimenpiteiden suunnittelu yleensääkään olisi ollut mahdollista ilman tarkempia tietoja viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikasta ja sen eri osien merkityksestä.

Ensinnäkin hallinto-oikeus on pitänyt yksityiskohtaista selvitystä viitasammakoiden soidin- ja lisääntymisalueiden sijainnista tarpeettomana siksi, että hanketta ei ole lupa toteuttaa lisääntymisaikana. Hallinto-oikeuden tulkinta on lähtökohdiltaan virheellinen eikä huomioi viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin ja lajin elämänsykliin kannalta tärkeisiin ajanjaksoihin liittyviä erityispiirteitä. Hankkeen toteuttamista ei ole rajattu koko lisääntymisaajan ulkopuolelle, vaan ainoastaan kutuajan ulkopuolelle. Viitasammakon talvehtiminen päättyy

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

huhti-toukokuussa jäiden lähdettyä. Lisääntyminen tapahtuu keväällä säästä riippuen Etelä-Suomessa yleensä vapun aikaan, Lapissa noin kuukautta myöhemmin. Viitasammakon lisääntymisen kannalta vesielinympäristöön rajoittunut tärkeä vaihe on kutuajan lisäksi poikasvaihe, joka kirjallisuustietojen perusteella ajoittuu Etelä-Suomessa noin heinä-elokuulle ja joka olisi tullut lupamääräyksessä rajata pois toimenpiteiden sallitusta toteutusajanjaksosta. Aikuiset yksilöt viipyvät lisääntymislammikoissa vain muutaman viikon, mutta nuijapäät ovat lammikoissa heinä-elokuun vaihteeseen saakka. Kudun tapahduttua aikuiset sammakot nousevat maalle ja viettävät kesän maaympäristössä palatakseen syys-lokakuussa vesistöihin talvehtimaan.

Lupamääräyksessä 3 määrätty toimenpideaikarajoitus koskee kutuajan ohella vesistön virkistyskäyttöaikaa, jonka voidaan tulkita kattavan viitasammakon poikasvaihe. Virkistyskäyttöajan kestoa ei kuitenkaan ole tarkemmin määritelty. Virkistyskäyttöaikaa on mahdollista tulkita myös siten, että se rajaa toteutuskuukausista pois elo- ja syyskuun, jotka ovat viitasammakon kannalta haitattomin ajankohta toteuttaa toimenpiteitä vesialueella Etelä-Suomessa. Toimenpiteiden toteutusta ei ole myöskään rajattu pois viitasammakon talvehtimisajanjaksolta. Lupamääräyksen 3 perusteella ei siten voida varmistua, että toimenpiteet vesialueella toteutetaan viitasammakolle haitattomana ajankohtana. Pelkällä toimenpiteiden toteutusajan rajaamisella ei voida poistaa riskiä lisääntymis- ja levähdyspaikan fyysisestä heikentämisestä, joten hallinto-oikeuden näkemys lisäselvitysten tarpeettomuudesta ei ole tältä osin perusteltu. Lisäksi tulee huomioida, että talvehtimisaikainen toimiminen viitasammakon talvehtimiseen soveltuvalla alueella voi aiheuttaa rauhoitetun lajin yksilöiden menehtymistä tai muita luonnonsuojelulain 39 §:ssä kiellettyjä vaikutuksia.

Toiseksi hallinto-oikeus on pitänyt tarkempia selvityksiä tarpeettomina, koska hankkeen toteuttaminen ei muuta aluetta niin merkittävästi, että viitasammakoiden lisääntyminen hankealueella ja sen läheisyydessä estyisi jatkossa. Tällä seikalla ei voida perustella selvitysten tarpeettomuutta. Vaikka lisääntyminen ei estyisi kokonaan, on myös osittainen lisääntymispaikan heikentäminen luonnonsuojelulla kielletty. Heikentämiselle ei ole määritelty alarajaa.

Päätöksensä perusteluissa hallinto-oikeus on lisäksi katsonut, että elinalueen ei voida arvioida merkittävässä määrin pirstaloituvan tai supistuvan, koska hankealue on jo ennalta ihmistoiminnan muuttamaa ja virkistyskäytössä. Hankkeen toteuttaminen ei jatkossakaan estä viitasammakoiden liikkumista hankealueen läpi. Hankealuetta ympäröivä luhta-alue ei ole nykytilassaankaan yhtenäinen, vaan jo olemassa oleva pengerlaituri ja veneväylä katkaisevat sen.

Hankealue on osin ihmistoiminnan muuttama, mutta kuten ELY-keskus on edellä tuonut esiin, pengerlaiturin rakentaminen muuttaa pysyvästi viitasammakon elinympäristöä lisäten sen pirstaleisuutta ja eriytyneisyyttä. Tästä saattaa aiheutua kiellettyä heikentävää vaikutusta aiemmin osin

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

muutetulle ja mahdollisesti heikennetylle lisääntymispaikalle. Tämän lisäksi pengerlaiturin rakentaminen saattaa aiheuttaa vesistöissä kiintoainekuormitusta, jolla voi olla viitasammakon lisääntymispaikkaa heikentävä vaikutus etenkin siinä tapauksessa, että viitasammakoiden tärkeä soidinalue sijoittuisi aivan penkereen viereen ilman suojavaikohyökyettä toimenpidealueeseen. ELY-keskuksen käsityksen mukaan johtopäätöstä heikentävien vaikutusten puuttumisesta ei voida luotettavasti tehdä selvittämättä tarkemmin viitasammakon esiintymiselle tärkeimpiä alueita.

Hallinto-oikeus on arvioinut, että hankkeesta ei aiheudu haittaa, joka edellyttäisi hankkeen toteuttamisajankohdan rajaamista enemmän. Tältä osin ELY-keskus viittaa edellä lausumaansa sekä 13.11.2019 antamaansa lausuntoon, jonka mukaan hankkeen kaikki toimenpiteet tulee ajoittaa syyskuulle, jolloin vesistön virkistyskäyttö on vähäistä ja ajankohta on viitasammakon esiintymisen kannalta haitattomin. Lupamääräys 3 on täsmentämätön, eikä ole selvää, että se riittää rajaamaan töiden suorittamisen viitasammakon lisääntymisen ja levähtämisen (mukaan lukien talvehtimisen) kannalta haitattomimpaan aikaan.

ELY-keskus on hallinto-oikeudessa yhtenä valitusperusteena vedonnut siihen, että varovaisuusperiaatteen vuoksi ruoppaustoimenpiteet ja pengerlaiturin rakentaminen tulee ajoittaa paitsi viitasammakon lisääntymisajan, myös sen talvehtimisajan ulkopuolelle. Levähdyspaikkaan kuuluvat päivälepopaikkojen ohella viitasammakon talvehtimispaikat maa- ja vesiympäristössä. Keskeistä on turvata viitasammakon elinympäristön toiminnallisuus myös siten, että talvehtimispaikkaan ei kohdistu heikentäviä vaikutuksia ympäristön muuttumisen myötä. Hallinto-oikeuden päätöksen perusteluista ei käy ilmi, millä tavalla se on ottanut sekä viitasammakon talvehtimispaikan ja sen erityispiirteet toimenpiteissä huomioon arvioidessaan, ettei lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikennetä.

Viitasammakon talvehtimispaikoista Suomessa ei ole käytettävissä kattavaa tietoa. Turvetuotantohankkeiden yhteydestä on havaintoja talvehtimisestä maakoloissa. Ruotsista on tietoja talvehtimisestä vesistön pohjassa. Talvehtimistä voi mahdollisesti tapahtua myös rantaluhtaan kaivautuneena. Viitasammakot pystyvät liikkumaan kylmähoroksen aikana ja hakeutumaan jään paksuuntuessa syvemmälle. Talvehtimisriskin kannalta tulee huomioida se, että sääolojen äärevöitymisen myötä matalammatkaan vesistönosat eivät talvella välttämättä jäädy joka vuosi pohjia myöten. ELY-keskuksen kokemusten mukaan Etelä-Suomessa etenkin isompien vesistöjen jäiden paksuus on viime vuosina useimmiten ollut korkeintaan 50 cm tai sen alle. Talvehtiminen ei ole poissuljettua aiemmin muokatuilla alueilla. Näistä seikoista johtuen ruoppaukset ja vesirakentaminen lajin aiemmin todetun lisääntymis- ja levähdyspaikan yhteydessä tulee ELY-keskuksen käsityksen mukaan varovaisuusperiaatetta noudattaen toteuttaa muulloin kuin lajin lisääntymis- ja talvehtimisaikana.

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

Selvitysten puutteellisuus koskien lampikorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin kohdistuvia vaikutuksia

Lupa-asian käsittelyssä esitetyt selvitykset eivät ole riittäviä osoittamaan, että luontodirektiivin liitteen IV (a) mukaisten lampikorentojen yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei heikennetä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin vastaisesti.

Hallinto-oikeus on todennut aluehallintoviraston ratkaisun perusteella, että asiassa saadun selvityksen mukaan hankealueella ei ole havaittu lampikorentoja. Oriveden rantayleiskaavan luontoselvityksen 2009–2010 (s. 48) mukaan on 2010 löydetty täplälampikorentoja noin 1 km päässä hankekiinteistöstä olevalla Liinassaarella alueella, jolla on laajoja kortteikkoja ja joiden keskellä on pieniä täplälampikorenon lisääntymiseen sopivia avovesialueita.

Hankealueelta ei ole ELY-keskuksen tiedossa olevia lampikorentohavaintoja. ELY-keskus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että hakemusvaiheessa hanketta varten ei hankealueelta ole tehty selvitystä, jossa tutkittaisiin, onko alue lampikorenoille soveltuva tai esiintyykö alueella direktiivin tiukasti suojelemissa lampikorentoja. Kuten viitasammakkoa koskien on edellä tuotu esiin, aiemmat selvitykset on laadittu rantayleiskaavaa varten ja niitä voidaan pitää sekä yleistasona että ajallisesti havaintotiedoiltaan vanhentuneina. Näiden selvitysten perusteella ei voida luotettavasti arvioida, esiintyykö tietty laji nykyisin alueella vai ei.

Hallinto-oikeus on päätöksessään todennut, että asiakirjojen oheen liitettyjen valokuvien perusteella pengerlaiturin jatko-osan alue on avointa, matalaa ja kivikkoista vesialuetta eikä siten erityisen hyvin soveltu lampikorentojen lisääntymisalueeksi. Rakentamistöiden ajankohta on rajattu virkistyskäyttöajan eli käytännössä myös korentojen lento- ja lisääntymisajan ulkopuolelle, joten hanke ei häiritse korentojen lentoa ja lisääntymistä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan valokuviin perustuvalla arviolta kelluslehtisten kasvien puuttumisesta on annettu liian suuri painoarvo. Hankealueelta on käytettävissä hakijan ottamia valokuvia, jotka on otettu kasvillisuuden havainnoinnin kannalta varsin myöhäiseen ajankohtaan eli marraskuussa. Tällöin lampikorentojen elinympäristölle tyypilliset kelluslehtiset kasvit eivät enää ole havaittavissa eikä niiden puuttumisesta voida tehdä riittävän luotettavia johtopäätöksiä.

Aluekuvauksen ja karttatarkastelun perusteella hankealueen ja sen lähialueen soveltuvuutta lampikorentojen esiintymisalueena ei voida poissulkea. Myös lähialueelta noin 1 km päästä tehdyt havainnot yhdestä lampikorentolajista puoltavat tulkintaa. Tämän vuoksi hanketta varten olisi ollut tarpeen tehdä tarkemmat selvitykset lampikorentojen esiintymisestä sen poissulkemiseksi, että mahdollista lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei heikennetä. Pelkästään hankkeen toteutusajankohdan rajoittaminen

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

virkestyskäyttöajan ja siten korentojen lento- ja lisääntymisajan ulkopuolelle ei poista kasvillisuutta hävittävää ja elinympäristöä muuttavaa vaikutusta.

Johtopäätökset

Hallinto-oikeuden ja aluehallintoviraston päätösten perusteena olevat selvitykset eivät ole riittäviä osoittamaan sitä, että viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin sekä mahdollisiin lampikorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin ei kohdistuisi heikentämiskielion vastaisia vaikutuksia.

Päätöksissä ei ole otettu huomioon EU-tason ja kansallisen sääntelyn tarkoitusta ja tavoitteita eikä eläinlajikohtaisia erityispiirteitä, jotka liittyvät lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ominaispiirteisiin sekä lajin elämänkierron kannalta oleellisten ajanjaksojen tunnistamiseen. Viitasammakon tapauksessa keskeistä olisi kiinnittää huomio laajan määritelmän mukaisella lisääntymis- ja levähdyspaikalla tarpeeseen tunnistaa lajin kannalta tärkeimmät osa-alueet ja huomioida tämä selvitysvelvollisuutta määriteltäessä sekä turvata elinympäristön toiminnallisuuden säilyminen. Lisäksi lupamääräykseen 3 sisältyvä toteutusajankohdan rajausta on yleispiirteinen ja viitasammakon kannalta puutteellinen eikä kata kaikkia lajin kannalta vesielinympäristössä merkittäviä elämänkierron vaiheita eli lisääntymisvaihetta (kutu- ja poikasvaihe) sekä talvehtimisvaihetta. Vastaavasti päätelmät hankealueen soveltumattomuudesta lampikorennoille perustuvat epävarmuuksia sisältäviin tietolähteisiin, joiden perusteella ei ole mahdollista luotettavasti ottaa kantaa siihen, olisiko hankkeella korentojen lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikentäviä vaikutuksia. Pelkkä aikarajoite toimenpiteiden toteuttamiseksi virkestyskäyttöajan ulkopuolella ei poista tätä epävarmuutta. Saatujen selvitysten perusteella ei voida poissulkea hankealueen ja sen lähialueen soveltuvuutta lampikorentojen esiintymisalueena.

Tehtyjen selvitysten puutteellisuuden vuoksi ei voida todeta, että hankkeen toteuttamiselle ei ole luonnonsuojelulain mukaista estettä. Hallinto-oikeuden ja aluehallintoviraston päätökset tulee siten lainvastaisina kumota ja palauttaa asia käsiteltäväksi aluehallintovirastolle.

ASIAN KÄSITTELY

Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat-vastuualueen ympäristönsuojeluyksikössä.

Valituksen on esitellyt lakimies Maria Hakala ja ratkaissut johtaja Mari Rajala. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

2.1.2023

PIRELY/8247/2019

Liitteet

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 24.11.2022 nro 1302/2022, dnro
678/03.04.04.04.20/2020

MK, SI, JI-T, MH/mh

Tämä asiakirja PIRELY/8247/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/8247/2019 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Rajala Mari 02.01.2023 14:23

Esittelijä Hakala Maria 02.01.2023 14:19

24.11.2022

Dnro 678/03.04.04.04.20/2020

Asia Valitus vesitalousasiassa

Muutoksenhakija Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (ELY-keskus)

Luvan hakija Sami Linnell

Päätös, josta valitetaan

Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 22.4.2020 nro 98/2020

Aluehallintovirasto on myöntänyt Sami Linnellille luvan rannan ruoppaukseen ja pengerialueen rakentamiseen Längelmäveden vesistössä Oriveden kaupungissa hakemuksen mukaisesti havainnekuvan Havainne 1 (saapunut 11.12.2019) osoittamalla alueella. Hankealue sijaitsee kiinteistöllä Pässinpää (562-415-2-202) ja Pajukannan-Kuivasen osakaskunnan vesialueella (562-876-13-1). Lupa on voimassa toistaiseksi.

Aluehallintovirasto on myöntänyt Sami Linnellille pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan enintään 125 m² suuruiseen alueeseen Pajukannan-Kuivasen osakaskunnan vesialueesta.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja aluehallintoviraston päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

Päätöksessä on annettu lupamääräykset 1-12, joista lupamääräys 3 kuuluu seuraavasti:

3) Ruoppaustoimenpiteet ja pengerialueen rakennustyöt on ajoitettava viitasammakon kutuajan ja virkistyskäyttöajan ulkopuolelle ja suoritettava siten, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä.

Aluehallintoviraston valituksenalaisen päätöksen perusteluja

Hankkeen vaikutukset veden laatuun rajoittuvat paikallisiin työnaikaisiin haittoihin, kuten ruoppaus- ja täyttötöiden aikaiseen veden väliaikaiseen samentumiseen. Koska viitasammakon mätimunat ovat herkkiä veden kiintoainekselle, hankkeen lupamääräyksissä on varmistettu veden tilapäisen samentumisen haittomuus viitasammakon kannalta määräämällä töiden suorittamisesta viitasammakon kutuajan ulkopuolella.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

ELY-keskus on vaatinut, että päätös kumotaan ja asia palautetaan aluehallintovirastoon uudelleen käsiteltäväksi.

Vaatimustensa perusteina ELY-keskus on muun ohella esittänyt, että aluehallintoviraston päätös ei täytä vesilain 11 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdan ja hallintolain 31 §:n asettamia vaatimuksia hankkeen ympäristöön kohdistuvien vaikutusten selvittämisestä, kun selvitysvelvollisuuden laajuutta arvioidaan luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain tarkoituksen ja tavoitteiden valossa. Ilman tarkentavaa selvitystä viitasammakon esiintymisen nykytilanteesta ja kutualueiden sijoittumisesta esiintymisalueen sisällä etenkin pengerialueiden läheisyydessä hankkeen vaikutuksia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan ei voida luotettavasti arvioida eikä poissulkea kiellettyä lisääntymis- ja levähdyspaikkaa heikentävää vaikutusta. Ilman tarkempaa asiantuntija-arviota lampikorentojen esiintymisestä ei voida myöskään luotettavasti poissulkea luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa kiellettyä seurausta tältä osin.

Aluehallintovirasto ei ole voinut tehtyjen selvitysten puutteellisuuden vuoksi todeta, että hankkeen toteuttamiselle ei ole luonnonsuojelulain mukaista estettä.

Viitasammakolla lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä on niin sanotun laajan määritelmän mukainen. Viitasammakko on suhteellisen suppealla alueella elävä laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikkaan voidaan katsoa kuuluvan kutu- ja talvehtimisaikojen lisäksi niiden välittömässä läheisyydessä myös muuta levähtämiseen ja ravinnonhakuun soveltuvaa elinympäristöä. Lisääntymispaikaksi voidaan tulkita ne vesialueen osat, joissa koiraille on lisääntymisreviirit, joissa pariutuminen ja kutu tapahtuvat ja joissa nuijapäät elävät. Soidintaminen riittää osoittamaan lisääntymispaikan olemassaolon. Levähdyspaikkaan kuuluvat päivälepopaikat esimerkiksi kasvillisuuden suojissa ja talvehtimisaikat sekä maa- että vesiympäristössä.

Suunnitellussa hankkeessa viitasammakkoselvitykset pohjautuvat Pajulahden alueen osalta vuonna 2015 rantaosayleiskaavaprosessin yhteydessä tehtyyn yleispiirteiseen selvitykseen, jossa koko hankealue on merkitty viitasammakon lisääntymispaikaksi. Vaikka hankealueella koko ruovikkoinen rantaluhta voidaan laajassa merkityksessä katsoa viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kuuluvaksi, sen eri osat voivat olla viitasammakon kannalta

merkitykseltään erilaisia. Tämä on otettava tapauskohtaisesti huomioon selvitetessä hankkeen vaikutuksia ympäristöön. Lupaviranomainen ei voi perustella sitä, että tarkempia selvityksiä ei ole tarpeen tehdä, yksinomaan sillä seikalla, että koko alue voidaan määritellä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikaksi.

Merkitystä viitasammakkoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on muun muassa sillä, mitä osia koko alueesta laji käyttää soidintamiseen ja lisääntymiseen ja kuinka lähelle suunniteltua rakennetta ne sijoittuvat. Hankealueen rantaluhdalla kuteminen tapahtuu todennäköisesti tietyissä osissa aluetta, ruovikon ulommassa osassa kasvillisuuden aukkokohdissa, ja poikasten kehittyminen niiden läheisyydessä. Muuttavissa toimenpiteissä on yleensä tarpeen suojavyöhyke vähintään lisääntymiskäytössä olevaan alueen osaan.

Lupaharkinnassa esitetyn selvityksen perusteella hankealue sijoittuu ruovikon ja avoveden vaihtumisvyöhykkeelle eikä hankealueen vaikutusalueen soveltumista viitasammakon lisääntymiseen ja talvehtimiseen voida poissulkea. Lausunnossaan 13.11.2019 ELY-keskus on edellyttänyt, että ruoppaustoimenpiteet saavat kohdistua ainoastaan aikaisemmin avattuun veneväylään eikä alueen rantaluhtaan saa kohdistaa minkäänlaisia ruoppaus- ja läjitystoimenpiteitä.

Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskiellon vastaisia seurauksia voi aiheutua riippumatta siitä, että alueella on jo olemassa oleva maapenger ja että veneväylää on aiemmin ruopattu. Penkereen jatkaminen noin 25 metrillä on pysyvä muutos lajin ja sen elinympäristön kannalta, ja se voi eriyttää entisestään luhdan läntistä osa-alueita penkereen itäpuolisesta osasta ja siten pirstoa elinympäristöä kokonaisuutena. Saksassa viitasammakoiden on havaittu suosivan liikkumisessa ojia ja pensaikkoja ja välttävän kuivia ja avoimia alueita. Kiviainespinainen pengeri voi ohjata viitasammakoiden liikkumista siten, että ne välttävät liikkumista penkereen yli luhdan laajemmalle osalle. Avoimen penkereen ylittäminen voisi aiheuttaa etenkin nuorsammakoille lisääntynyttä alttiutta predaatiolle esimerkiksi varisten taholta. Kokonaisuudessaan noin 50 metrin pituinen pengeri voi aiheuttaa länsipuolisen luhdan lisääntyvää umpeenkasvua, kun alue muuttuu suojaisemmaksi aallokon ja jäiden vaikutukselle. Muutokset voivat ajan kuluessa vähentää viitasammakon elinympäristön toiminnallisuutta sekä vaikeuttaa yksilöiden liikkumista etenkin rannan suuntaisesti lisääntymis- ja levähdyspaikan eri osien välillä.

Viitasammakon talvehtimispaikoista Suomessa ei ole käytettävissä kattavaa tietoa. Turvetuotantohankkeiden yhteydestä on havaintoja talvehtimisesta maakoloissa. Ruotsista on tietoja talvehtimisesta vesistön pohjassa. Talvehtimistä voi mahdollisesti tapahtua myös rantaluhtaan kaivautuneena. Viitasammakot pystyvät liikkumaan kylmähoroksen aikana ja hakeutumaan jään paksuuntuessa syvemmälle. Talvehtimisriskin kannalta tulee huomioida se, että sääolojen äärevöitymisen myötä matalammatkaan vesistönosat eivät talvella välttämättä jäädy joka vuosi pohjia myöten. Näistä seikoista johtuen ruoppaukset ja vesirakentaminen lajin aiemmin todetun esiintymispaikan

yhteydessä tulee varovaisuusperiaatetta noudattaen toteuttaa muulloin kuin lajin lisääntymis- ja talvehtimisaikana. Lupamääräys hankkeen toteuttamisesta pelkästään kutuajan ulkopuolella ei täytä varovaisuusperiaatteen vaatimuksia.

Tässä tapauksessa kyseessä on vähintäänkin paikallisesti merkittävä populaatio, jossa rantaosayleiskaavoituksen luontoselvityksen mukaan reheväkasvuisella rantakaistaleella kuultiin huhtikuussa 2015 kymmenien tai satojen koiraiden soidinäytäilyä.

Aluehallintovirasto on todennut, että hankealueen ympäristö on tiheän, ilmaversoisen kasvillisuuden peitossa eikä hankealueella ole havaittu lampikorentojen elinympäristölle tyypillisiä kelluslehtisiä kasveja. Päätöksen perustelujen mukaan asiassa ei ole esitetty myöskään muita seikkoja, joiden perusteella olisi syytä olettaa, että hankealueen veneväylänä käytetty alue tai penkereen edustan kivinen ja suhteellisen matala vesialue soveltuisi lampikorentojen esiintymispaikaksi.

Alueelta käytettävissä olevat havainnekuvat on otettu marraskuussa, jolloin lampikorentojen elinympäristölle tyypilliset kelluslehtiset kasvit eivät enää ole havaittavissa. On jäänyt jossain määrin epäselväksi, minkä tietojen perusteella johtopäätös alueen soveltumattomuudesta lampikorentojen elinympäristöksi on tehty.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Aluehallintovirasto on lausunnossaan muun ohella esittänyt, että asiassa on esitetty riittävä selvitys luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV (a) eläinlajeihin kuuluvan viitasammakon 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi.

Lupapäätöstä koskevien hakemusasiakirjojen perusteella hankealue on virkistyskäytössä. Hakemuksen mukaisten ruoppaustoimien kohteena oleva alue on ruopattu veneväyläksi jo aikaisemmin ja luvan kohteena oleva maapenger tulisi sijoittumaan virkistyskäytössä olevan penkereen jatkoksi. Sekä hankkeen suunnittelussa että lupamääräyksissä on otettu huomioon alueen luonne viitasammakon elinympäristönä.

Luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa ja luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa ei velvoiteta suojelemaan direktiivilajien elinympäristöä kokonaisuudessaan. Direktiivin lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämis- ja heikentämiskieltoa koskevan säännöksen tavoitteena on lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologisen toiminnallisuuden turvaaminen ja näiden paikkojen määrittämisessä ovat lähtökohtana lajikohtaiset ekologiset vaatimukset.

Se, että erityisesti niin sanotun laajan määritelmän mukaiseen lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdistuu muutoksia, ei aluehallintoviraston tulkinnan mukaan automaattisesti tarkoita lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentymistä

eli muuttumista tavalla, joka vaikuttaa paikan ekologiseen toiminnallisuuteen. Ekologinen toimivuus toteutuu, kun lisääntymis- ja levähdyspaikat täyttävät kaikki lisääntymisen tai levähtämisen onnistumiseen tarvittavat ekologiset vaatimukset.

Virkistyskäytössä olevalle alueelle kohdistuvalla hankkeella ei lupamääräysten mukaisesti toteutettuna ole vaikutuksia viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikan ekologisten vaatimusten täyttymiseen tai alueen ekologiseen toimivuuteen.

Hakemuksen tiedoilla ja annettujen lausuntojen perusteella voidaan riittävällä varmuudella todeta, että hankealueella ei ole luontodirektiivin liitteen IV (a) lampikorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikaksi soveltuvaa elinympäristöä, joka hankkeen vaikutuksesta heikentyisi tai häviäisi.

Oriveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on vastineessaan muun ohella esittänyt, että päätös tulisi kumota ja asia palauttaa uudelleen lupaviranomaisen käsiteltäväksi. Ennen hankkeen toteuttamista hankkeen vaikutusalueella on tehtävä tarkentava luontoselvitys, jossa arvioidaan hankkeen vaikutukset viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin sekä asiantuntija-arvio alueen soveltuvuudesta lampikorentojen elinympäristöksi. Hankkeen toteuttamisessa on kaikilta osin noudatettava ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua varovaisuusperiaatetta.

Oriveden kaupungille on varattu tilaisuus antaa vastine. Vastinetta ei ole annettu.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousyksikkö on vastineessaan esittänyt, että hankkeelle voidaan myöntää lupa aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti eikä kalataloudellisen kompensaation tai tarkkailun määrääminen ole tarpeen. Hanke ei lisää petokalojen viitasammakkoon kohdistamaa saalistusta.

Luvan hakija on vastineessaan esittänyt, että ELY-keskuksen valitus on hylättävä.

Luvan hakija on muun ohella esittänyt, että kesämökki, jonka rantaan lupahakemuksessa suunnitellut toimenpiteet kohdistuvat, on ollut luvan hakijan suvussa 1950-luvulta saakka. Veneväylän uudelleenruoppauksen ja olemassa olevan pengerlaiturin jatkamisen luvan tarkoituksena on saada kesämökin ranta uudelleen käyttökelpoiseen kuntoon sekä tehdä toimenpiteet pääasiassa alueilla mitkä eivät ole luonnontilassa, vaan missä toimenpiteitä on jo aiemmin tehty eivätkä toimenpiteet häiritse luontoa tai muuta olosuhteita niin, että se aiheuttaisi pysyvää haittaa alueen lajistolle. Uudelleen ruoppauksen pinta-ala olisi välillä 200 m² – 375 m². Nykyisen pengerlaiturin jatkon pinta-ala olisi noin 100 m² – 150 m². Viitaten Oriveden kaupungin rantayleiskaavaan liittyviin dokumentteihin suunnitellun toimenpidealueen osuus koko viitasammakkoon liittyen merkitystä alasta on noin 1-1,75 %.

Pirkanmaan ELY-keskus on vaatinut hakijaa toimittamaan selvitykset suunnitellun hankkeen vaikutuksista viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sekä alueen lampikorennolle soveltuvuuden osalta, mutta ei ole antanut ohjeita tai vastausta siihen kuinka selvitys pitää tehdä.

Pirkanmaan ELY-keskus on vaatinut lampikorentoon liittyvää luontoselvitystä mutta ei ole esittänyt miten tuloksiltaan pitävä selvitys tulee tehdä tai miksi se on päätynyt vaatimaan juuri lampikorentoon liittyvää selvitystä. Ainoatakaan vahvistettua havaintoa ei hakija ole pystynyt suunnitelman laajempaankaan toimenpidealueeseen liittyen löytämään. Viitasammakon osalta on todettu, että laji esiintyy Pajulahden – Pajukannan alueella mutta lampikorennosta ei vastaavaa ole esitetty.

ELY-keskus on vastaselityksessään muun ohella esittänyt, että korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2020:111 on korostettu riittävien selvitysten merkitystä sen poissulkemiseksi, että luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa kiellettyjä vaikutuksia ei aiheudu.

Oriveden rantaosayleiskaavan yhteydessä tehdyssä yleispiirteisessä selvityksessä koko rantaluhta / ruovikko, johon hankealue sisältyy, on merkitty viitasammakon lisääntymisalueeksi. ELY-keskuksen edellyttämän tarkemman viitasammakkoselvityksen tarkoituksena on selvittää soidintavien yksilöiden tarkempi sijoittuminen hankkeen vaikutusalueella, erityisesti maapengertäytön jatkamista koskevalla alueella ja sen lähialueella. Kartoituksessa on oleellista selvittää, kuinka lähelle jatkettavaa pengerlaituria soidintavia yksilöitä sijoittuu ja mihin kohtaan ruovikkoa soidintavat yksilöt sijoittuvat rannan syvyysuunnassa (rantaviivan ja avoveden välillä). Näiden tietojen perusteella voidaan tarkemmin arvioida hankkeen toteuttamiskelpoisuutta luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin osalta ja myös sitä, missä määrin vaikutuksia lieventäviä toimia on mahdollista käyttää mahdollisen heikentymisen korvaamiseen.

Hankealue sijoittuu täplä-, lampi- ja sirolampikorenon levinneisyysalueelle, ja esimerkiksi täplälampikorennosta on aiempia havaintoja hankealueesta noin 1 km etäisyydeltä. Hankealueen soveltuvuutta kyseessä oleville korentolajeille ei ole pystytty poissulkemaan suoraan ilmakuvien eikä hakijan myöhempien valokuvien perusteella, sillä valokuvat on otettu myöhään syksyllä, jolloin kelluslehtiset kasvit eivät ole enää nähtävissä.

Havaintotietoja luontodirektiivin liitteen IV lajien esiintymisestä kertyy ELY-keskuksen käytettävissä oleviin rekistereihin varsin hajanaisesti, lähinnä erilaisten luontokartoitusten ja kansalaisten satunnaishavaintojen perusteella. Esimerkiksi lampikorenoilla lajien tunnistaminen edellyttää asiantuntemusta, ja havainnointia tehdään käytännössä aikuisista yksilöistä ja se on mahdollista vain tiettyinä lajikohtaisina ajanjaksoina. Käytettävissä oleva havaintotieto ei siten ole kattavaa, eikä sen perusteella voida tehdä johtopäätöksiä lajin puuttumisesta joltakin tietyltä alueelta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Vesilain 1 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan vesilakia sovellettaessa ja muutoin vesilain mukaan toimittaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996), muinaismuistolaisissa (295/1963) ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) sekä niiden nojalla säädetään tai määrätään.

Vesilain 11 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan lupahakemuksessa on esitettävä asian ratkaisemisen kannalta riittävä selvitys hankkeen tarkoituksesta ja hankkeen vaikutuksista yleisiin etuihin, yksityisiin etuihin ja ympäristöön.

Hallintolaki 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Saman pykälän 2 momentin mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Luonnonsuojelulain 39 §:n 1 momentin mukaan kiellettyä on rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden: 1) tahallinen tappaminen tai pyydystäminen; 2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen; ja 3) tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Luonnonsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan mitä 39 §:ssä ja 42 §:n 2 momentissa säädetään, ei estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuja eläinlajeja ovat muun muassa viitasammakko, lummelampikorento, sirolampikorento ja täplälampikorento.

Asiassa saatu selvitys

Asiassa on haettu vesilain mukaista lupaa vesialueen ruoppaamiselle ja täytölle Oriveden Längelmäveden rannalla hakijan omistaman kiinteistön Pässinpää 562-415-2-202 edustalla. Yhteinen vesialue (562-876-13-1) kuuluu Pajukannan-Kuivasen osakaskunnalle. Hankkeen tarkoituksena on palauttaa virkistyskäyttömahdollisuudet avaamalla uudelleen jo aiemmin ruopattu veneväylä ja syntyvällä maa-aineksella jatkaa nykyistä aallonmurtajaa noin 25 metriä.

Hankkeessa on tarkoitus ruopata enimmillään 75 m pitkä ja 5 m leveä alue. Ruoppausmassojen kokonaismäärä on hakijan arvion mukaan noin 375 - 550 m³ ktr. Ruoppauksen tavoitesyvyys on 1-1,5 metriä veden pinnasta. Ruoppaus toteutetaan kaivinkoneella. Ruoppausmassoja käytetään aallonmurtajan jatkamiseen ja ylijäävä maa-aines läjitetään omalle kiinteistölle. Vesialueen omistaja on antanut suostumuksensa hankkeelle edellyttäen kuitenkin aluehallintoviraston myönteistä päätöstä hankkeelle.

Hankealue sijaitsee Oriveden kaupungin rantaosayleiskaavan eteläisellä osa-alueella. Rantaosa-yleiskaava oli aluehallintoviraston päätöksentekohetkellä valmisteilla, mutta on tullut voimaan 16.2.2022 lukuun ottamatta kahden kiinteistön osalta, joiden osalta valitusprosessi jatkuu. Kaavaehdotuksessa ja kaavassa hakemuksen kohteena oleva alue on merkitty loma-asuntojen alueeksi (RA 1) ja sen välitön ympäristö maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M).

Hankealueella ei ole tehty erillistä luontoselvitystä valituksenalaiseen vesilupahakemukseen liittyen. Hakemuksen täydennyksessä luontoarvojen ja kaavoituksen osalta on viitattu valmisteilla olevaan Oriveden kaupungin rantaosayleiskaavan. Oriveden rantaosayleiskaavan luontoselvityksen päivityksessä 2015 todetaan muun muassa, että maastotyöt viitasammakon osalta tehtiin 27.–28.4. ja 12.–13.5.2015. Kesän arvokkaiisiin elinympäristöihin, kasvillisuuteen ja linnustoon liittyvät inventoinnit tehtiin 13.–14.6.2015. Viitasammakon kutualueita rajattiin kaksi. Reheväkasvuisella rantakaistaleella kuultiin huhtikuussa 2015 kymmenien/ satojen koiraiden soidinääntelyä. Myös rehevässä Halkosaaren tyven pohjukassa kuultiin kymmeniä koiraita. Selvityksessä ei ole hankealueella mainintaa lampikorennoista.

Oriveden rantayleiskaavan luontoselvityksessä vuonna 2012 todetaan muun muassa, että Orivedellä viitasammakko esiintyy paikoin hyvin yleisenä. Kaikkia viitasammakon lisääntymispaikkoja ei voitu kaava-alueelta selvittää, sillä lajin kutuaika on melko lyhyt ja vaihtelee jäidenlähdön mukaan. Todennäköisesti lajin parhaat lisääntymispaikat Orivedellä ovat Natura 2000 -ohjelmassa olevia lintuvesiä sekä luontoselvitysraportissa arvokkaina elinympäristöinä esiteltyjä reheviä lahdenpohjukoita.

Hankealue ja sen ympäristö sekä ranta-alue hankealueesta noin 300 m itään päin on vuonna 2015 alueella tehtyjen selvitysten perusteella merkitty valmisteilla olevassa Oriveden kaupungin rantaosayleiskaavassa Pajulahden

viitasammakon lisääntymispaikaksi (sl-1 B9.3). Hankkeen kohteena olevan kiinteistön pohjoisosaan rajoittuva alue on merkitty kaavassa muuksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi, Pajulahden arvokkaaksi elinympäristöksi (luo-2 B9.6).

Asiassa saadun selvityksen, karttatarkastelun ja kuvien perusteella luvan hakijan kiinteistön ranta on matalaa ja kaislikkoista. Kaislikko levittäytyy ranta-alueella aikaisemmin ruopatus hankealueen molemmin puolin.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätös

Viitasammakko ja lampikorennot ovat luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuja lajeja, jonka yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan kielletty.

Oriveden kaupungin rantaosayleiskaavan luontoselvityksen mukaan alue on viitasammakon esiintymisaluetta. Kaavaselvityksen mukaan laji on Orivedellä yleinen. Parhaiden lisääntymisalueiden on arvioitu olevan rehevissä lahdenpohjukoissa, jollaisesta valituksenalaisessa asiassa ei ole kyse. Veneväylä ja pengerlaituri ovat olemassa olevia rakenteita, jotka eivät ole estäneet viitasammakon esiintymistä alueella. Aluehallintovirasto on myöntänyt luvan olemassa olevan veneväylän syventämiseen ja olemassa olevan pengerlaiturin jatkamiseen ja määrännyt toimenpiteet toteutettavaksi viitasammakon lisääntymisajan ulkopuoliseen aikaan. Hallinto-oikeus katsoo, että yksityiskohtainen selvitys viitasammakoiden soidin- ja lisääntymisalueiden sijainnista ei tuo asiassa merkittävää lisäarvoa, sillä hanketta ei ole lupa toteuttaa lisääntymisaikana, eikä hankkeen toteuttaminen muuta aluetta niin merkittävästi, että viitasammakoiden lisääntyminen hankealueella ja sen läheisyydessä estyisi jatkossa. Elinalueen ei myöskään voida arvioida merkittävässä määrin pirstaloituvan tai supistuvan, koska hankealue on jo ennalta ihmistoiminnan muuttamaa ja virkistyskäytössä. Hankkeen toteuttaminen ei jatkossakaan estä viitasammakoiden liikkumista hankealueen läpi. Hankealuetta ympäröivä luhta-alue ei ole nykytilassaankaan yhtenäinen, vaan jo olemassa oleva pengerlaituri ja veneväylä katkaisevat sen. Hallinto-oikeus arvioi, että hankkeesta ei aiheudu sellaista haittaa, joka edellyttäisi hankkeen toteuttamisajan rajoittamista enemmälti.

Aluehallintovirasto on lampikorentojen esiintymisen osalta todennut, että hankealueen ympäristö on tiheän, ilmeversoisen kasvillisuuden peitossa, eikä hankealueella ole havaittu luontodirektiivin liitteen IV a) lampikorentojen elinympäristölle tyypillisiä kelluslehtisiä kasveja. Asiassa ei ole esitetty myöskään muita seikkoja, joiden perusteella olisi syytä olettaa, että hankealueen veneväylänä käytetty alue tai penkereen edustan kivinen ja suhteellisen matala vesialue soveltuisi lampikorentojen lisääntymispaikaksi. Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa saadun selvityksen mukaan hankealueella ei ole havaittu lampikorentoja. Oriveden rantayleiskaavan luontoselvityksen 2009–2010 (s. 48) mukaan on 2010 löydetty täplälampikorentoja noin 1 km päässä hankekiinteistöstä olevalla Liinassaarella alueella, jolla on laajoja kortteikkoja ja joiden keskellä on pieniä täplälampikorenon lisääntymiseen

sopivia avovesialueita. Asiakirjojen oheen liitettyjen valokuvien perusteella pengerlaiturin jatko-osan alue on avointa, matalaa ja kivikkoista vesialuetta, eikä siten erityisen hyvin sovellu lampikorentojen lisääntymisalueeksi. Rakentamistöiden ajankohta on rajattu virkistyskäyttöajan, eli käytännössä myös korentojen lento- ja lisääntymisajan ulkopuolelle, joten hanke ei häiritse korentojen lentoa ja lisääntymistä.

Hallinto-oikeus katsoo asiassa saadun selvityksen perusteella, että hakemuksessa ja sen täydennyksessä on hankealueen olosuhteissa lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja riittävät selvitykset ottaen huomioon ruoppaus- ja täyttöhankkeen koko ja sijainti. Aluehallintoviraston päätöstä ei ole valituksen johdosta syytä kumota tai asiaa palauttaa sille uudelleen käsiteltäväksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Oriveden kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **02.01.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Patrick Sahlström ja Maria Ingerström sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen. Asian on esitellyt Maria Ingerström.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Sami Linnell

Oriveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Oriveden kaupunginhallitus

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
KalatalousryhmäEtelä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
  - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
  - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
  - vaatimusten perustelut
  - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>